

Sygnatura akt III U 574/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 17 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2015 r. w Koninie

sprawy **G. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek odwołania G. D.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 16.04.2015r. znak: (...)

1. O d d a l a o d w o ł a n i e.

2. Zasądza od odwołującej na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 574 / 15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2015 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił G. D. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni nie spełniła przesłanek do nabycia prawa do emerytury bowiem nie udowodniła wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących 25 lat i nie rozwiązała stosunku pracy. Zakład nie uwzględnił okresu od 29.08.1981 r. do 31.12.1982 r. z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców ponieważ ubezpieczona nie przedłożyła zaświadczenia stwierdzającego fakt opłacania przez rodziców podatku gruntowego z tytułu prowadzenia działów specjalnych (ogrodnictwa) oraz okresu od 01.01.1983 r. do 16.09.1984 r. z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców ponieważ ubezpieczona nie podlegała w tym czasie ubezpieczeniu.

Z decyzją tą nie zgodziła się G. D. wnosząc odwołanie. Odwołująca domagała się zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury poprzez uwzględnienie okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Ponadto odwołująca wywodziła, że brak rozwiązania stosunku pracy nie może być przeszkodą dla przyznania jej prawa do emerytury bowiem w przypadku ustalenia, że posiada wymagane okresy składkowe i nieskładkowe umowa o pracę zostanie niezwłocznie rozwiązana.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wywodząc, że wnioskodawczyni nie spełniła przesłanek do nabycia emerytury bowiem nie udowodniła 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a organ rentowy odmówił uznania okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje :

G. D. , ur. (...), złożyła w dniu 13.02.2015 r. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. We wniosku oświadczyła, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz nadal pozostaje w stosunku pracy w (...) w S., a rozwiązanie stosunku pracy nastąpi po przyznaniu świadczenia. Do wniosku ubezpieczona dołączyła dokumenty potwierdzające okresy pracy w gospodarstwie ogrodniczym rodziców w okresie od 29.08.1981 r. do 16.09.1984 r. , w tym m.in. :

- oświadczenie wnioskodawcy i zeznania świadków,
- zaświadczenie KRUS PT w K. potwierdzające okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez J. T.,
- potwierdzenie zameldowania,
- zaświadczenie Starostwa Powiatowego w S. z dnia 06.02.2015 r.,
- oświadczenia A. D. i J. T. dotyczące dzierżawy ziemi,
- pismo Urzędu Miasta w S. informujące o braku dokumentów potwierdzających opłacanie podatku gruntowego z tytułu prowadzenia gospodarstwa ogrodniczego.

Ponadto ubezpieczona dołączyła zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu i powołała się na dokumenty złożone przy wniosku o ustalenia kapitału początkowego. Wśród tych dokumentów znajduje się zaświadczenie wystawione przez (...) w S. z dnia 17.03.2003 r. potwierdzające, że odwołująca pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze pracownika pedagogicznego od 17.09.1984 r. do 31.08.2001 r. w (...) w K. jako wychowawca internatu oraz od 1.09.2001 r. do nadal w (...) w S. jako wychowawca internatu.

Na podstawie złożonych dokumentów organ rentowy uznał , iż do dnia 31.12.2008 r. wnioskodawczyni legitymuje się stażem pracy w łącznym wymiarze 24 lata, 4 miesiące i 10 dni, w tym udowodniła 23 lata pracy w szczególnym charakterze jako nauczyciel. Do stażu pracy pozwany nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 29.08.1981 r. do 16.09.1984 r. z przyczyn szczegółowo wskazanych w decyzji.

Na rozprawie w dniu 17.07.2015 r. ubezpieczona potwierdziła, że do chwili obecnej nie rozwiązała stosunku pracy na swój wniosek.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Wnioskodawczyni w chwili składania wniosku o emeryturę ukończyła (...)lat, nie osiągnął więc powszechnego wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t) , który, dla kobiet urodzonych od 1 lipca 1965 r. do 30 września 1965 r. wynosi 64 lata i 3 miesiące. Nie osiągnęła także wieku 55 lat, którego ukończenie jest warunkiem nabycia prawa do emerytury z

tytułu wykonywania pracy w szczególnym charakterze zgodnie z § 15 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43). Bezprzedmiotowe więc jest rozważanie czy ubezpieczona spełniła przesłanki do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 46 lub 184 ustawy „emerytalnej” w związku z art. 32, bowiem przepisy te w zakresie przesłanek odsyłają do przepisów dotychczasowych tj. rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983 r. , a uzyskanie prawa do emerytury w związku z wykonywaniem pracy w szczególnym charakterze jest uwarunkowane ukończeniem przez kobietę wieku 55 lat.

Z uwagi natomiast na przebyte okresy pracy w charakterze nauczyciela wnioskodawczyni mogła się ubiegać o przyznanie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.01.1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U.2014.191-j.t.).

Zgodnie z treścią **art. 88 ust. 1** tej ustawy nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

W świetle natomiast **ust. 2a** powołanego artykułu nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz

2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 88 ustawy tworzy pełną i wyczerpującą regulację warunków przejścia na emeryturę nauczycieli bez względu na wiek. Nauczyciel po spełnieniu tych warunków może przejść na emeryturę po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy przy czym ugruntowany jest pogląd, że jest to dodatkowe wymaganie powstania prawa do emerytury nauczycielskiej. Przepis ten uzupełniony został o dodatkową regulację ust. 2 a , obejmującą nauczycieli urodzonych po 31.12.1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r., którym zagwarantowano prawo do emerytury, o której mowa w ust. 1, w ciągu 10 lat od wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. od 1.01.1999 r. Oznacza to, że nauczyciele urodzeni po 31.12.1948 r. a przed 1.01.1969 r. zachowują prawo do emerytury bez względu na wiek, jeżeli do dnia 31.12.2008 r. spełnią warunki określone w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela dotyczące okresu zatrudnienia i okresu pracy w szczególnym charakterze, a warunek rozwiązania stosunku pracy spełnią po dniu 31.12.2008 r. Nadal więc przesłanką powstania prawa do emerytury nauczycielskiej jest warunek rozwiązania stosunku pracy na swój wniosek.

Takie stanowisko wyraził m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 listopada 2008 r. sygn. akt I UK 104/08 (LEX nr 489009) stwierdzając jednoznacznie, że nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli w ciągu 10 lat od wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych spełnią warunki określone w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, a warunek rozwiązania stosunku pracy po dniu 31 grudnia 2008 r.

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 88 Karty Nauczyciela zakłada pewną procedurę przechodzenia na emeryturę bowiem nauczyciel nie staje się emerytem z mocy samego prawa lecz na skutek własnego działania przez wyrażenie woli przejścia na emeryturę przez złożenie wniosku do organu rentowego i przez rozwiązanie stosunku pracy. Dotyczy to także nauczycieli urodzonych po 31.12.1948 r. a przed 1.01.1969 r. bowiem nie można

interpretować przepisu art. 88 ust. 2a Karty w oderwaniu od art. 88 ust. 1 i prowadzić do różnicowania zasad przechodzenia na emeryturę nauczycieli wyłącznie według kryterium daty urodzenia.

W przedmiotowej sprawie poza sporem jest, że ubezpieczona nie rozwiązała stosunku pracy na swój wniosek ani do dnia złożenia wniosku o emeryturę ani też do dnia zamknięcia rozprawy, nadal nieprzerwanie pracuje, a okoliczność ta stanowi negatywną przesłankę dla nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Przyznanie prawa do emerytury nauczycielskiej w trybie tego przepisu jest bowiem uzależnione od rozwiązania na jego wniosek stosunku pracy, a więc może nastąpić dopiero po ustaniu zatrudnienia, przy czym istotny jest też sposób rozwiązania stosunku pracy. W wyroku z dnia 7.08.2013 r. sygn.. III AUa 134/13 Sąd Apelacyjny w Białymstoku jednoznacznie stwierdził, że przepis art. 88 ustawy Karta Nauczyciela przewiduje konkretne warunki nabycia prawa do emerytury, wśród których koniecznym jest rozwiązanie przez nauczyciela, na jego wniosek, stosunku pracy przed wydaniem decyzji o prawie do emerytury. Zamiarem ustawodawcy było bowiem przyznanie prawa do emerytury jedynie takim osobom, które z własnej inicjatywy rozwiązały stosunek pracy. Także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 14.02.2014 r. sygn.. akt III AUa 918/13 stwierdził, że prawo do emerytury nauczyciel nabywa po rozwiązaniu stosunku pracy, a więc istotna jest data rozwiązania umowy o pracę.

Ponieważ wnioskodawczyni nadal pozostaje w zatrudnieniu nie spełnia jednej z przesłanek niezbędnej do nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej. W tej sytuacji inne sporne okoliczności dotyczące posiadania wymaganego stażu pracy i okresu pracy nauczycielskiej mają znaczenie drugorzędne. W konsekwencji bezprzedmiotowe było badanie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie wnioskodawcy prawa do tego świadczenia (w tym posiadania co najmniej 30 – letniego okresu zatrudnienia) skoro do nabycia uprawnień emerytalnych konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek kumulatywnie. W myśl art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, albowiem prawo do świadczenia powstaje ex lege (a nie z mocy decyzji organu rentowego) w dniu spełnienia ustawowych warunków (zob. przykładowo wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2001 r., II UKN 136/00, OSNAPIUS 2002, Nr 18, poz. 441). Z tego powodu Sąd oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez ubezpieczoną dotyczące wykonywania przez nią pracy w gospodarstwie rolnym rodziców bowiem nawet pozytywne ustalenie tej okoliczności nie spowoduje zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury skoro nie nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy. Na marginesie jedynie Sąd chce zaznaczyć, że w świetle przepisu art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku, bez opłacania z tego tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników, mogą być uwzględniane przy nabyciu prawa do emerytury tylko jeśli przypadają przed dniem 1 stycznia 1983 r.

Podsumowując stwierdzić należy, że G. D. nie spełniła przesłanek do przyznania jej prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela bowiem nie rozwiązała na swój wniosek stosunku pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art., 98 i 108 kpc w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013.490 – j.t.).

SSO E. Majewska